

Jean Nanga: Nyliberal globalisering mot fattiga

[Ur International Viewpoint, mars 2006. Jean Nanga är en revolutionär marxist från Kongo. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Det år som just har avslutats har varit rikt på löften angående Afrikas framtid. De kapitalistiska huvudstädernas institutioner har förkunnat sina generösa avsikter: från Tony Blairs Kommission för Afrika till Bushs Millennium Challenge Corporation [Millenniumutmaningen]; från Världsbanken under ledning av Paul Wolfowitz till G8-mötet på Gleneagles; från FN:s Millenniumutvecklingsmål till Japans utfästelser vid toppmötet med asiatiska och afrikanska ledare (april 2005, Jakarta). Det mest omtalade uttrycket för denna generositet var tillkännagivandet att 40 miljarder dollar av de multilaterala skulderna för 18 av världens fattigaste länder, nästan samtliga i Afrika, skulle skrivas av.

Men all denna generositet verkar inte få någon effekt på verkligheten. Afrika söder om Sahara drabbas av den nyliberala globaliseringens förödande mekanismer. Vi ska visa det med exemplen Niger och Mali, som enligt FN:s utvecklingsprogram är två av jordens fattigaste länder.

Niger, det fattigaste landet

Under första halvåret 2005 drabbades tre miljoner människor av alla åldrar i Niger av svält och lämnades åt sitt öde. Medan dödsiffrorna steg på grund av torka och en invasion av gräshoppor som förstörde åkrarna, var regeringen i detta land i Sahelregionen* oförmögen att göra något åt situationen och var till och med obenägen att acceptera det verkliga läget. Vad gäller det ”internationella samfundet” så väntade det i månader innan det mobiliserade, trots de larmsignaler som skickades av lokala organisationer och ett antal observatörer.

Torkan och gräshoppsinvasionen har bara förvärrat en situation som redan innan var eländig på grund av den samhällsekonomiska politik som förts av de olika nykoloniala regimer som efterträtt varandra sedan självständigheten. Övergången från de tre första årtiondenas klassiska nykolonialism till nyliberalism har framställts som en lösning, men har inte på något sätt givit de utlovade resultaten. Enligt FN:s utvecklingsprogramns Mänskliga utvecklingsindikatorer (HDI) är Niger tvärtom idag jordens fattigaste land, och det trots att det har stått under Bretton Woods-institutionernas förmyndarskap. 63% av befolkningen lever under fattigdomströskeln, omkring 83% är analfabeter och spädbarnsdödligheten är 121,69.

Utlandsskulden, som 2005 var 1,27 miljarder euro eller 66,3% av BNP, utgör en börda som är en av orsakerna till Nigers oförmåga att undvika eller undfly denna samhällskatastrof. Det kanske är objektivt omöjligt att framkalla regn, men kampen mot gräshoppsinvasionen skulle ha kunnat föras mer effektivt om inte Niger tvingats prioritera återbetalningen av skulden, som 2004 stod för 22,4% av budgetinbetalningarna. Niger är med i Initiativet för hårt skuldsatta fattiga länder (HIPC), som antas minska skuldbördan, och har de senaste åren aldrig missat att betala av skulden i tid (med undantag för 2001).

Det har drabbat områden som hälsovård och utbildning, där nedskärningarna har inneburit att utbildade och dåligt betalda volontärer anställts i stor skala istället för utbildad och kvalificerad personal. Att svara på livsmedelskrisen hade gått rakt emot kraven i Programmet för att minska fattigdom och ökad tillväxt, som Niger är ”förmånstagare” till.

* Sahel är den halvtorra gränssonen i Afrika söder om Sahara och norr om mer bördiga områden söderut. I regionen ligger bland annat Mali, delar av Niger, och delar av Senegal – öa.

Nyliberal humanism

Svältoffren motsvarade inte den profil för fattiga som skisserats av Internationella valutafonden (IMF) och Världsbanken. Så det krävdes uppmärksamhet i media för att förklara kravet på gratis distribution av proviant till de drabbade. Ett vettigt krav som regeringen och dess kollegor inom det ”internationella samfundet” (USA, EU) ansåg vara avskryvbart, och de föreslog istället att förnödenheter skulle säljas till ”rimliga” priser eller bytas mot arbete.

De familjer som fortfarande ägde lite utmärglad boskap sålde den till löjligt låga priser. Andra skuldsatte sig på grund av att de inte var starka nog att arbeta. ”Handel, inte hjälp” var principen för den ”samarbetspolitik” på vilken USAID grundar sig, och vilken stöds av EU och FN:s Livsmedelsprogram. Svälten gav möjlighet att befästa varuförhållanden i det nigeriska samhället, tillsammans med den individualism som åtföljer dem och som har förstärkts under den nyliberala eran.

Det är uppenbart att denna nyliberala humanism bara kan minska katastrofens omfattning, inte få till stånd en radikal lösning. Ett projekt som det ”internationella samfundet” ofta upprepar är att ”minska fattigdomen” på lång sikt, inte utrota den, trots att det är objektivt möjligt. Alltså fortsätter livsmedelskriserna. ”Priserna är fortfarande mycket höga på marknaden, och i och med att kapitalbildningen har minskat under krisen hindrar det många familjer från att köpa mat: för att kunna betala tillbaka de skulder som de dragit på sig tvingas familjerna utnyttja oktoberskörden, samtidigt som bara 2/3 av marken har kunnat odlas upp på grund av brist på utsäde och arbete, vilket ökar deras sårbarhet och risken för undernäring. Konsekvenserna av krisen kommer att fortsätta under 2006.”¹

I vissa områden har situationen för barn till och med förvärrats. Det ”internationella samfundet” är ovilligt att skrapa ihop de 80 miljoner dollar som situationen kräver: endast 16 miljoner dollar samlades ihop under första halvåret 2005, samtidigt som kriget i Irak och Afghanistan kostar 5,6 miljoner dollar i månaden, eller så gott som motsvarande Nigers bruttonationalprodukt på ett år.

Man frestas att tala om ”nyliberal svält”, på samma sätt som författaren Mike Davis talar om ”koloniala svältkatastrofer”. I själva verket utgör en hungersnöd en möjlig framtida marknad för de generösa ”bidragsgivarna”. Typiskt nog ligger fokus på att förändra de drabbades matvanor. Till en befolkning som traditionellt lever på hirs erbjuder till exempel ”givarna” majs eller ris, som på detta sätt så småningom skulle bli en konsumentprodukt att importera.

Men ännu viktigare är att svälten ses som en möjlighet att slå ett slag för genmodifierade produkter. Sedan livsmedelskrisen officiellt har erkänts har Nigers regerings ståndpunkt i denna fråga genomgått en ganska snabb förändring. Medan de Nationella biosäkerhetsramarna som utarbetades 2005 uttryckte en viss försiktighet, så var Nigers huvudstad Niamey i november 2005 platsen för ett regionalt seminarium om ”Medias bevakning av bioteknologin inom jordbruket – restriktioner och möjligheter för Västafrikas press”. Seminariet organiserades av Internationella institutet för forskning om odling i tropiska och halvt ofruktbara områden (ICRISAT), Internationella organet för förvärv av jordbruksbiotekniska tillämpningar (ISAAA) och UNESCO.

ISAAA är ett organ som ägnar sig åt att kämpa mot svält och fattigdom i de så kallade utvecklingsländerna, framförallt genom att verka för genmodifierad odling. Dess viktigaste finansiärer är Cargill, Dow AgroSciences, Monsanto, Pioneer Hi-Bred och Syngenta, som också är de största multinationella företag som arbetar med genmodifiering. Under detta projekt som syftade till att indoktrinera journalister, fick de som deltog i seminariet besöka ICRISAT:s forskningsstation några kilometer utanför Niamey, där forskning på genmodifierat spannmål äger rum.

Således kommer livsmedelskrisen att få legitimera ett ökat livsmedelsberoende i fråga om utsäde

¹ Amador Gomez (teknisk ledare för den spanska Aktion mot hunger), ”Pas de répit pour le Niger: la malnutrition continue d’augmenter”, presskommuniké, 14 november 2005.

för Nigers bönder. När de fattigaste bönderna försvinner ökar faktiskt skaran av trasproletärer.

Under tiden har de försyndelser som begåtts av det franska företaget Compagnie générale des matières nucléaires (Cogema, från Areva-gruppen), som är starkt beroende av uran från Niger, avslöjats offentligt, tack vare en relativ lokal ”demokratisk öppning” och utvecklingen av ett anti-kärnkraftsmedvetande, via den lokala icke-statliga organisationen Agherin’man (”Själens beskyddare”), Kommissionen för forskning och oberoende information om radioaktivitet (CRIIRAD, i Frankrike) och Förbundet Sherpa (advokater mot att multinationella företag ostraffat får bryta mot arbetares rättigheter i synnerhet och mänskliga rättigheter och ekologi i allmänhet). Avslöjandet av arbetsförhållandena i gruvorna (dåliga löner, att arbetarna utsätts för radioaktivitet utan några verkliga skyddssystem eller medicinska kontroller) och nedsmutsningen med sina skadliga effekter på kringboende folk och miljön kan leda till minskade vinster genom att företaget tvingas rätta sig efter internationella normer.

Nyliberalismen har lett till att förhållandena mellan Frankrike och Afrika har utvecklats. Exempelvis har Vivendi tagit kontroll över distributionen av vatten. Men trots att Niger tillhör valutaunionen CFA-franc har privatiseringen av Nigers telekommunikationer gynnat det kinesiska företaget ZTE, som har en allt större närvaro på den afrikanska marknaden. Det är också konkurrens om den framtida utvinningen av guld, fosfat och olja. Frankrike är ivrigt att reparera sin urholkade ställning och verkade lägga stor vikt vid att organisera de Femte frankofoniska spelen (7-17 december i Niamey). Frankofonin är i själva verket det kulturella fönstret i en utpräglat politisk och ekonomisk verksamhet för det franska kapitalets stat.*

Privatiseringar i Mali

En ledande person i ”Aktionen mot svält” säger: ”Mali och Niger är länder som har glömts bort av det internationella samfundet, som reagerar på kriser på ett punktvis istället för långsiktigt sätt.”² Mali påverkades mindre av gräshoppsinvasionen och de ringa nederbörds mängderna i regionen. Ändå har det nästan samma mänskliga utvecklingsindikatorer som Niger, och placerar landet på 174:e plats av 177 länder.³

Vilket också förklaras av deras gemensamma status som hårt skuldsatta länder som är tvingade att respektera återbetalningsschemat ytterst noggrant. Således är samhällskrisen också ett resultat av den maliska statens politik under den föregående nykoloniala perioden, då den hölls nere av IMF och Världsbanken. Ett årtiondes ”demokrati” har på intet vis förbättrat den sociala situation som ärvdes från den så kallade icke demokratiska perioden. Tvärtom.

Trots den olika takten i fråga om privatiseringar och liberalisering av marknaderna och Världsbankens och IMF:s övriga nyliberala recept, så finns det också en kontinuitet vad gäller de på varandra följande valda regeringarnas nyliberala strukturella föreskrifter. Den nuvarande styrande gruppen under ledning av general Amadou Toumani Touré verkar vara ännu mer beslutsam än sin föregångare att tillfredsställa nyliberalismens ledande institutioner, trots de allvarliga sociala konsekvenser det leder till.

Inom ramen för denna nyliberala svängning har det statligt ägda järnvägsbolaget Régie des Chemins de Fer du Mali (RCFM) privatiserats. Aktiemajoriteten i det nya företaget Transrail SA innehas till en början av ett fransk-kanadensiskt konsortium, Canac-Getma. Denna privatisering är helt typisk för de imperialistiska maktförhållandena – RCFM värderades till 105 miljarder FCFA

* **Organisation internationale de la Francophonie**, ("Frankofonins internationella organisation") är en internationell organisation för fransktalande länder och områden. Organisationen har 55 medlemsländer och medlemsregioner samt 13 länder med observatörsstatus – öa.

2 *Action contre le faim*, "Mali/Niger: un silencieux scandale", presskommuniké 2005.

3 Andel av befolkningen under fattigdomströskeln, 63,8%; förväntad överlevnad vid födelsen, 48,6%; spädbarnsdödlighet 116,79; analfabetism, 53,6%. (Källa: "CIA, The World Factbook".)

(160 miljoner euro) men såldes för 5 miljarder (7,622 miljoner euro).

Det nya företagets huvudinriktning är att maximera profitkvoten, och har prioriterat transporter av varor istället för resenärer. Det har lett till att 26 av 36 järnvägsstationer har stängts, stationer kring vilka livet har organiserats under mer än ett sekel. Många av stationerna är i själva verket byar, och följaktligen är invånarna bestörta: resenärerna och järnvägsarbetarnas familjer utgjorde kundkretsen för deras produkter. Således har Transrail bidragit till en ökad fattigdom på landsbygden. Dessutom har 612 järnvägsarbetare avskedats, och arbetarnas sociala erövringar, till exempel att pensioner betalas ut till änkor, har begränsats eller tagits bort.

Allt detta har lett till ilska och en rörelse för att den maliska järnvägen ska återgå i statlig ägo. Det har bildats ett medborgarkollektiv för att återupprätta och utveckla den maliska järnvägen på ett enhetligt sätt (Cocidirail). Men det dröjde inte länge innan förtrycket inleddes. Rörelsens främsta ledare, en ingenjör vid namn Courtage Traoré, avskedades helt enkelt, i uppenbart brott mot arbetslagstiftningen. Men Cocidirail har inte upplösts.

Motreform inom jordbruket

Andra betydande delar av den maliska ekonomin har blivit offer för den nyliberala omstrukturen, med allvarliga konsekvenser för böndernas liv. Det är till exempel fallet med Niger Office, ett jordbruksbevattningsprojekt i centrala Mali som har producerat ris ända sedan kolonialperioden. Efter "självständigheten" nationaliserades det, men sedan 1984 har det varit utsatt för otyglad privatisering, under ledning av Världsbanken, och arbetsstyrkan har minskat med 70%.

Sedan en tid diskuteras en jordreform som hotar böndernas nyttjanderätt på Niger Offices mark, och är tänkt att utsätta dem för konkurrens från stora investerare. De har gått emot detta: "De säger att vi lever under lagliga förhållanden, men vi odlare ser inte detta. Vi betraktas som slavar. På Niger Office råder bara korruption, mygel och orättvisor. Vi har betalat den lagliga hyran inom den tidsgräns som bestämts av republikens president. Och våra risfält tas ifrån oss och överlämnas till nya ägare som ska skörda våra produkter. Om inte myndigheterna tar sitt ansvar kan vad som helst hända."⁴

Bönderna som har arbetat och bott lagligt på dessa marker i årtionden vägrar att låta sig köras bort från sin mark och ersättas av stora investerare. Dessutom står de inför prisökningar på mer än 200% för jordbruksprodukter. Bara de ekonomiskt mest välbeställda kommer att överleva den nyliberala djungeln.

Denna ekonomiska reform äger rum samtidigt som bondekvinnor mobiliserar för att få tillgång till mark. Deras kamp försvåras av att männen har en benägenhet att anse den vara sekundär, istället för att stöda den för att gynna den gemensamma saken.

Jämte Niger Office är nyliberalismens andra mål inom jordbrukssektorn Compagnie malienne de développement et des textiles (CMDT – Maliska företaget för textilutveckling). Det är ett bomulls-företag; Mali var den främsta producenten av bomull inom regionen. Privatiseringen av företaget är föremål för en tvist mellan Bretton Woods-institutionerna och den maliska regeringen, som är rädd för de sociala konsekvenserna och hur det kommer att gå med rösterna, med tanke på bomullens plats inom livet på landsbygden och inte bara där. Mer än en fjärdedel av Malis befolkning, eller omkring 3,5 miljoner människor, lever direkt och indirekt på bomull. Som två sextioåringar uttryckte det under Folkens forum i Fana: "Om det är nödvändigt att sälja vårt hopp genom att privatisera CMDT, så är vi definitivt inte för det."⁵

4 Oumar Traoré, talesperson för bönderna i Niono, från regionen Ségou, under en presskonferens den 4 augusti 2005, på SADI-partiets högkvarter och i Radio Kayira, i Bamako.

5 Awa och Kadia Coulibaly, i "Le Messager de Fana", en tidning som gavs ut vid forumet, juni 2005.

Således kommer vardagslivet för de småbönder som odlar bomull att drabbas av samma öde som deras landsmän på järnvägsstationerna och de som konfronterar Niger Office. Det sociala livet och infrastrukturerna är organiserade kring CMDT. För att skynda på en fullständig privatisering vägrar deras franska partner Dagrís (som för närvarande äger 60% av aktierna) hjälpa till att finansiera CMDT:s underskott. Ty även om priset på bomull för odlarna har sjunkit på senare år, så säljs bomull från FCFA-regionen, där Mali fram till 2004 var den främsta producenten, till 60% på den kinesiska marknaden. Vilket i sig själv lockar investerare som kan göra sig av med diverse sociala avgifter med hjälp av en fullständig privatisering, som den maliska staten har lovat att genomföra inom ramen för initiativet att minska skulden. Den nuvarande maliska regeringen har lyckats få utlåtande för 2009 från Världsbanken och för 2008 av IMF, eftersom det 2007 ska hållas val i Mali. Världsbankens senaste uppdrag i Mali utvecklade villkoren för privatiseringen.

En annan sida av denna omstrukturering av bomullssektorn som också är skadlig för småbönderna är införandet av genmodifierade grödor, vilket de småodlare som deltog i Folkens forum i Fana avvisade kraftfullt. I samarbete med Världsbanken och USAID har multinationella producenter av genmodifierat utsäde – Dow AgroSciences, Monsanto, Syngenta (Novartis) – faktiskt inlett projekt COTI-2 för ”Utveckling av genmodifierad bomullsodling i Mali”. Under förevändning att ställa den teknologiska utvecklingen i de fattigas tjänst bäddar man i själva verket för att ställa de mest behövande i en beroendeställning och marginalisera dem eller helt enkelt förvandla dem till ett överexploaterat jordbruksproletariat.

Arbetslagstiftningen i fara

I utbyte mot en minskad skuld, inklusive de omtalade avskrivningarna av den multilaterala skulden, tvingas Mali, precis som Niger, förbättra möjligheterna för att göra profit. Som en talesperson för den maliska regeringen, Ousmane Thiam, sa vid sitt besök i Paris i september 2005, så förbereder Mali ”en förenkling av de procedurer och formaliteter som krävs för att bilda företag, och en omarbetning av Investeringslagarna som inte bara är mer tilltalande, utan också ställer utländska företagare på jämlik fot med de ’maliska’.”⁶

Det handlar inte bara om att maliska småföretagare ska få konkurrera med multinationella företag, utan också om att arbetarnas sociala skydd ska minskas till ett minimum. Det föreslås halvt öppet av USA:s regering, som säger att ”arbetslagarna i Mali är alltför restriktiva och svårigheterna att anställa och avskeda är ytterligare hinder”.⁷ Målet är att ge allmän spridning åt det som hände på RCFM mot de arbetare som har organiserat sig för att försvara sina rättigheter.

Att göra försvaret av arbetarnas rättigheter till en brottslig handling är en nyliberal princip som också drabbat fackföreningsmedlemmarna vid Société malienne d’exploitation (Somadex). Arbetarna på denna guldgruva i Morila, som ägs av Bouygues, kräver i princip utbetalning av en produktivetsbonus. Guld är Malis främsta exportvara (57% av exporten) och landet är Afrikas tredje största producent av guld efter Sydafrika och Ghana. På tre år har Somadex producerat 83 ton guld, istället för de 33 ton som man räknade med i driftsöverenskommelsen, vilket också tyder på att arbetskraften utsatts för en intensiv utsugning.

Arbetarna kräver också att det upprättas riktiga arbetsavtal istället för [de nuvarande] avtalen, och 300 har avskedats utan utbetalning av arvoden och ersättningar. I juli 2005 bröt det ut en strejk. Företagsledningens och vissa lokala makthavares svar blev förtryck. För att rättfärdiga detta i opinionens ögon har en del våldshandlingar i byn tillskrivits de strejkande arbetarna. Således har omkring 30 arbetare fängslats av polisen. Senare, i oktober 2005, släpptes cirka 20 av dem, men samtidigt arresterades fackföreningskommitténs administrativa sekreterare, Karim Guindo.

6 ”Les investisseurs seront toujours bien reçus au Mali”, *Marchés tropicaux*, nr 3122, 7 oktober 2005.

7 AGOA, *Competitiveness Report*, s 23

För att undkomma förtrycket har de andra fackföreningsledarna, inklusive ordföranden, Amadou Nioutama, tvingats gå under jorden.

Till sist tröttnade till och med den maliska regeringen på företagets arrogans, eftersom dess framtidsutsikter vid nästa val kan hotas om Bouygues, via sitt dotterbolag Saur International, inte följer bolagsavtalet med Energie du Mali (EDM) som utarbetades år 2000. Saur visade sig vara mer intresserat av kortsiktiga vinster (höjda avgifter på vatten och elektricitet) än av de investeringar som de hade kommit överens om att göra för att bygga ut vatten- och elektricitetsdistributionen.

I oktober 2005 tvingades Mali avlägsna dess ställning som majoritetsägare av aktier i EDM, och på så sätt bryta mot den heliga nyliberala principen att minska statens ekonomiska arvegods, trots att mötet med franczonens finansministrar (19-20 september 2005, i Paris) just hade rekommenderat att Mali skulle ”gå vidare med tillämpningen av det ekonomiska och finansiella program som stöds av FRPC, i synnerhet strukturreformerna inom bomulls- och elektricitetssektorerna.”

Denna på grund av de annalkande valen motiverade handlingen har gjort att Mali fått besök av en speciell delegation från Världsbanken och IMF, vars program mot fattigdom inte innefattar att sänka avgifterna för vatten och elektricitet för att gynna de fattiga, och än mindre ett företag med staten som majoritetsägare.

Konkurrens mellan imperialister

Det är också en känslig operation för den maliska regeringen, som ska organisera det 23:e toppmötet mellan Afrika och Frankrike. Framförallt under denna period som kännetecknas av en amerikansk offensiv på kontinenten, speciellt i oljesektorn, inom ramen för AGOA.⁸ Det fjärde afrikansk-amerikanska forumet (juli 2005 i Dakar) utgjorde en av faserna i USA:s framstöt på kontinenten.

Vid detta möte talade USA:s jordbruksminister, Mike Johanns, om de gemensamma intressen som påstods existera inom Världshandelsorganisationen mellan USA och Afrika söder om Sahara och mot Europa: ”vi bör sluta leden och säga till européerna och andra att det är dags att de öppnar sina marknader för våra produkter.” Främjandet av genmodifierad grödor äger också rum inom ramen för denna gemensamma sak mot Europa, så lite bryr sig USA om hur det går för de fattiga och olycksdrabbade Afrika söder om Sahara. Redan i sitt inledningsanförande sa Senegals statschef, den nyliberala ekonomen Abdoulaye Wade, med tillförsikt: ”AGOA symboliserar en ny syn på de internationella förhållandena... en väg som leder Afrika framåt mot globalisering.”⁹

Mali och Niger tillhör de länder som är viktiga för USA:s offensiv. I egenskap av framtida oljeproducenter hamnar de i det som Washington betraktar som USA:s nationella säkerhetszon. Således har USA:s regering inlemmat dem i sitt program av ”kamp mot terrorismen” (exempelvis via ”Operation Flintlock 2005”).¹⁰ Ändå grundar sig dessa olika sidor av USA:s ”samarbete” på att de afrikanska ”deltagarländerna” ska följa de nyliberala reglerna. Det avgörande villkoret är att de underkastar sig Washington Consensus.*

8 ”African Growth and Opportunity Act” är en handelsöverenskommelse som knyter 40 länder söder om Sahara till USA fram till 2015.

9 Den 10 november 2005 publicerade den franska veckotidningen *L'Express* en intervju med den senegalesiska presidenten. Där säger Wade: ”Jag har alltid varit en stor beundrare av USA. De ger Afrika en modell för snabb utveckling som varken Frankrike eller Europa kan erbjuda. Men det har inget att göra med de traditionella band som knyter oss till Frankrike, och som finns kvar.”

10 Gemensamma militärmanövrar med USA:s armé och arméer från åtta länder i Sahel, inklusive Mali, Niger och Senegal.

* **Washington Consensus** är ett begrepp som myntades av ekonomen John Williamson för att beskriva tio ekonomiska åtgärder som förespråkades av Washington för ”krisdrabbade utvecklingsländer”. Har senare fått stå som allmän beskrivning av en starkt marknadsinriktad politik (ibland kallad ”marknadsfundamentalism”) - öa.

Motstånd

Fattigdomen behöver inte återskapas. Det är som just tagit slut har också varit ett år av motstånd mot det system som påtvingas folken av den nyliberala globaliseringens herrar och deras lokala hejdukar. Trots hot och förtryck och trots att den internationella opinionen uppvisat en allmän likgiltighet, har en del organisationer i det nigerianska samhället samlats för att mobilisera mot de ökade levnadsomkostnaderna, i form av moms på 19% på grundläggande livsfrönödenheter.

Den nuvarande ordföranden för Afrikanska unionen, Nigerias statschef, general Olosegun Obasanjo, är inte lika cyniskt öppenjärtig som sin senegalesiska kollega Abdoulaye Wade i att uttrycka sitt stöd för det amerikanska kapitalets värderingar, men icke desto mindre förespråkar han dem. Så mycket står klart genom att han anförtrodde finansdepartementet till en teknokrat från Världsbanken och dessutom ihärdigt driver projektet att öka priset på bensen och fotogen.

Och det trots att fackföreningar med anknytning till den demokratiska rörelsen¹¹ har gjort lyckade mobiliseringar mot denna åtgärd, som är resultatet av att oljetillgångarna har överlåtits till multi-nationella företag och några privata nigerianska kapitalister, och därmed bara har förvärrat fattigdomen för majoriteten av Nigerias befolkning. Återvalet av Thabo Mbeki [sydafrikansk president 1999-2008 – öa] 2004 satte inte stopp för folkets opposition mot hans sociala politik, inklusive från den fackliga federationen Cosatu som är knuten till ANC. Han har till och med tänkt sig att skicka polisen för att ta itu med de svarta förstädernas sociala krav, vilket påminner om det inte alls avlägsna förflutna. Bakom hans nationalistiska predikan om ”afrikansk pånyttfödelse” visar sig det alltså finnas en plan att inlemma en del av den svarta eliten i det nyliberala kapitalets kretsar.¹²

De afrikanska härskande eliterna tillämpar också de nyliberala reglerna för sina egna privata intressens skull. De förbereder sig för att kväva småbönderna genom att tala för nyliberala jordreformer och införandet av genmodifierade utsäden, något som de bondeorganisationer som deltog på Folkens forum i Fana, ett alternativt toppmöte till G7-mötet (juni [2005] i Mali), har tillbakavisat kraftfullt. Tyvärr var deltagandet från bondeorganisationer i andra regioner av Afrika än Västafrika svagt.

Samma sak gäller de afrikanska fackföreningarna och andra delar av det afrikanska Social Forum, som ändå är medlem av Folkens forum, ett forum som riktar in sig på kontinentens landsbygd och där bönder från olika orter får delta istället för att bli representerade, och utbyta åsikter med bönder från andra ställen. Aktivister i Mali och Niger borde stärka en permanent solidaritet och utsträcka den till hela regionen, där samma multinationella företag ofta är inblandade i distributionen av vatten och elektricitet, gruvprojekt eller försäljning av genmodifierade grödor.

Exempelvis skulle man kunna bygga solidaritet mellan järnvägsarbetare i Mali och Senegal mot sina respektive stater och de privata köparna av ländernas järnvägar. De kunde följa de afrikanska hamnarbetarnas fackföreningars exempel, från Sydafrika till Nigeria, på hur de samordnade kampen mot bekvämlighetsflagg.

Man borde gå vidare med initiativet att organisera ett alternativt toppmöte till det 23:e fransk-afrikanska toppmötet i Mali. Inte bara mot det toppmötet utan också mot andra organisationer som har bestämt sig för att göra folken utfattiga. Gentemot det positiva omdöme som AGOA åtnjuter inom vissa kretsar, och som verkar illustreras av dialogen mellan föreningen av icke-statliga organisationer i Senegal (Congad) och AGOA, bör man komma ihåg att det amerikanska kapitalet

11 Den senaste sociala mobiliseringen organiserades i mitten av september och leddes av Labour and Civil Society Coalition (Lasco), som samlar fackföreningsfederationer (Nigerian Labour Congress, Trade Union Congress, Congress of Free Trade Union) och sociala organisationer (Joint Action Forum). Politiska organisationer som Democratic Socialist Movement, nigeriansk sektion för en Arbetarinternational, har stött kraven på en generalstrejk. Nobelpristagaren Wole Soyinka har också hänvisat till och deltagit i mobiliseringen.

12 William Mervin Guemedes bok om Mbeki, (*Thabo Mbeki and the Battle for the Soul of the ANC*, Kapstaden: Zebra Press, 2005) är lärorik i detta avseende.

inte är mindre imperialistiskt eller samhälleligt kriminellt än det franska kapitalet. USA:s nyligen genomförda intervention i Liberia mot krigsherren Charles Taylors oligarkiska regim, som hade stöd från det franska kapitalet, gynnade till exempel Firestones verksamhet, som utnyttjar halvt slavliknande arbetskraft på sina gummiplantager, varav 6.000 barn.¹³

Vi måste alltså organisera oss mot de olika sidorna hos denna samhällsordning. Vi måste bygga en permanent solidaritet, framförallt med de allra fattigaste, för ett radikalt alternativ, för en annan möjlig värld fri från människors utsugning av andra människor, fri från allt förtryck. En radikal afrikansk rörelse för global rättvisa i solidaritet med radikala krafter utanför Afrika, utan de hierarkier som ärvts från den tidigare kolonialismen och slaveriet. Men alternativet till rasism kan inte vara en annan sorts rasism. Således anser vi att ett projekt som African People's Socialist Party, som uppmanar till en afrikansk Socialistinternational, fortfarande är alltför präglad av Marcus Garveys pan-negroism och kan gynna rasismen istället för socialismen som ett demokratiskt alternativ till kapitalets flerdimensionella samhällsordning.¹⁴

Organiseringen av World Social Forum i det geografiskt närbelägna Bamako är ett tillfälle att organisera kollektiva och demokratiska diskussioner om denna permanenta solidaritet, för en rörelse för global rättvisa och ett radikalt afrikanskt alternativ.

13 "Labour group sues Bridgestone on Liberia rubber plantation", Reuters 18 november 2005.

14 Omali Yeshitila, *Africa for Africans at home and Abroad. Build the African Socialist International*, som sprids av Kenya Socialist Web, www.kenyasocialist.org, augusti 2005.